

Efterbehandling af frøafgrøder

FrøavlsINFO 2016

- Efterbehandling på tørreri vigtigt for et godt resultat
- Umodne frø kræver lang tørretid
- Pas på når der høstes mellem bygerne over flere dage

I nogle områder er man tæt på at være færdighøstet, mens man i andre endnu har et stykke vej, inden frøhøsten er i hus. Tvemodne afgrøder og bygevejr i høsttiden har betydet, at nogle frøpartier er høstet lidt til den tidlige side. Derfor er det vigtigt, at der er fuld fokus på at få stabiliseret og nedtørret frøet korrekt på tørreriet.

Efterbehandling

Straks efter høst skal frøet på tørreriet, og blæseren skal køre hele døgnet, indtil vandprocenten er nede under 17-18 pct. Herefter tilsættes varme for at færdiggøre nedtørringen.

Tørreluften bør aldrig opvarmes mere end ca. 4-5°C for at sikre en jævn ensartet nedtørring med minimal risiko for overtørring.

Der vil ofte være problemer i tørreriet med, at der på grund af kondens, dannes et vådt lag i toppen af bunken. Normalt kan dette løses ved gennemgravning, men i nogle tilfælde vil det være bedre at flytte frøet fra tørreriet, og lægge det tilbage igen. Dette vil give en meget nemmere og hurtigere tørring.

Efter nedtørring til 11-12 pct. afkøles frøet. Efter endt afkøling skal der efter nogle dage tages en ny prøve for at sikre sig, at frøet ikke "slår sig".

Vær opmærksom på at frø, der skal oplagres skal nedtørres til 11 pct. vand nu, hvis man vil være sikker på, at det holder sig under 13 pct., når det skal leveres senere på efteråret eller til vinter. Frø der leveres i høst skal være under 12 pct. ved levering.

Grønne og umodne frø

Er frøet tvemodent eller høstet tidligt på grund af ustabile vejrforhold, så skal man være ekstra

opmærksom.

Ved indlægning kan der nemmere opstå "våde huller" i frøbunken, som tørreluften vil søge uden om.

Efter endt nedtørring skal man være meget opmærksom på, at grønne og umodne frø kan blive ved med at slå sig. Selv efter en længere periode kan de igen begynde at afgive varme. Så hold øje med frøbunken.

Frø, der ikke er tørret tilstrækkeligt ned, har nemmere ved at blive inficeret med mider og kommer let til at lugte muggent, hvilket fører til en ringere kvalitet og dermed afsætningsproblemer.

Desuden vil spireevnen falde, hvilket giver en lavere normal kvalitet og dermed en dårligere afregning til avler.

Måling af vandprocent

Du kan sende frøprøver til bestemmelse af vandprocent til leveringsafdelingen. Husk at skrive mobil tlf. nummer på plasticposen. Du kan også tjekke vandprocenten på gården med eksempelvis en [Superpro](#) digital fugtighedsmåler med indbygget kværn, der kan måle vandindhold i korn og frø.

Indlægning over en længere periode.

Ved ustabile vejrforhold kan man risikere at indlægge frøet på tørreriet i små portioner over en længere periode. Det kan give problemer med områder i tørreriet, hvor luften kan løbe udenom.

Jo længere tid der går, jo mere modent bliver frøet, og dermed nemmere at nedtørre. Det først høstede frø er ofte vådt og lidt umodent og tager lang tid at nedtørre.

Så vær meget opmærksom på, at der kommer

luft gennem HELE frøbunken.

Du kan læse mere om frøtørring i vores pjece "Værd at vide om frøtørring". Denne kan bestilles på dit avlskontor eller hentes på vores [hjemmeside](#).

På hjemmesiden er der også flere tips til tørring af frø, ligevægtstabel mm.

Nedenstående ligevægtstabel viser balancerne mellem luftens temperatur, den relative luftfugtighed og frøets vandindhold balance.

Eksempel:

Udendørsluften er 15°C med en relativ luftfugtighed på 80 pct. Det vil balancere med en vandprocent i frøet på 17 pct.

FrøavlsINFO

Det betyder, at man ikke kan tørre frøet længere ned, uden der skal tilsættes varme. Når temperaturen ved opvarmning hæves 1°C, sænkes den relative luftfugtighed med ca. 4 pct.

Hvis temperaturen hæves 5°C vil den relative luftfugtighed falde med 20 pct. (5 X 4). Den relative luftfugtighed vil i dette eksempel blive sænket fra 80 pct. ned til 60 pct, og da temperaturen nu er 20°C, vil vandprocenten herefter balancere med 11,6 pct.

Har du spørgsmål, er du velkommen til at ringe til din frøavlskonsulent.

Ligevægtstabel mellem relativ luftfugtighed og vandindhold i korn og frøafgrøder

	Afgroernes vandindhold i procent			Relativ luftfugtighed i procent							Luftens temperatur
	40%	50%	55%	60%	65%	70%	75%	80%	85%	90%	C°
Græsfrø	9,6	10,9	11,5	12,2	13,2	14,2	15,8	17,4	20,0	22,9	5
	9,4	10,7	11,3	12,0	13,0	14,0	15,6	17,2	19,8	22,7	10
	9,2	10,5	11,1	11,8	12,8	13,8	15,4	17,0	19,4	22,5	15
	9,0	10,3	10,9	11,6	12,6	13,6	15,2	16,8	19,2	22,3	20